

SKP:N KEMIN KAUPUNKIJÄRJESTÖ ry

c/o Puheenjohtaja Tapio Siirilä

Merikatu 8 as. 24, 94100 KEMI

Sähköposti skp.kemi@gmail.com**Pankkiyhteys** tili nro: FI50 4730 5320 0052 99**Kotisivut** www.skpkemi.wordpress.com

ULKOMINISTERIÖ

kirjaamo.um@gov.fi

ASIA: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Suomen ja Yhdysvaltojen välillä tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/36586/2023

Suomen lainsäädännön kunnioittaminen

Hallituksen esityksen kohdassa 2.2.2 *Sopimuksen keskeiset periaatteet* tarkastellaan mitä tarkoittaa useaan kohtaan kirjattu periaate Suomen lainsäädännön kunnioittamisesta.

Hallituksen mukaan ***Yhdysvaltojen joukot noudattavat Yhdysvaltojen lainsäädäntöä***, mutta kunnioittavat Suomen lainsäädäntöä. Joukkojen *immuneetista puolestaan seuraa, että Suomen viranomaiset eivät voi kohdistaa USA:n joukkoihin valvontatoimenpiteitä.*

Kunnioittaminen on siten tyhjä sana, joka ei koske mitenkään USA:n toimintaa Suomessa eikä velvoita toimimaan Suomen lakien mukaisesti.

Turvallisuusympäristön muuttuminen

Lausunnolla olevan esityksen kohdan 1.1 *Tausta* mukaan ”*Suomen turvallisuusympäristö muuttui perusteellisesti, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuussa 2022*”.

Tämä ei sinällään pidä paikkaansa: kysymyshän on kahden vieraan valtion keskinäisestä sodasta, johon Suomella ei pitäisi olla osaa eikä arpaa. Turvallisuusympäristön muuttuminen ei siten johtunut Venäjän hyökkäyksestä, vaan Suomen asettautumisesta sodan osapuoleksi Ukrainan rinnalle Venäjää vastaan.

Samalla jo aikaisemmin Suomessa kytenyt Venäjän vastaisuus puhallettiin täyteen roihuun ja käytettiin hyväksi paniikinomaisesti toteutettuun sotilasliitto Natoon liittymiseen.

Ja nyt seuraavana vaiheena tulee sitten sopimus, joka tuo Suomeen USA:n pysyvät sotilastukikohdat. Kohdassa 7 *Esityksen vaikutukset* tukikohtien

merkitystä yritetään vähätellä toteamalla, että ”*Puolustusyhteistyösopimus ei merkitsisi Suomessa Yhdysvaltojen pysyvää läsnäoloa, vaan mahdolliset USA:n joukot toimisivat lähtökohtaisesti rotaatioperiaatteella.*”

Oikeasti sopimus tietenkin merkitsee USA:n pysyvää sotilaallista läsnäoloa Suomessa. Pysyvyyttä ei vähääkään vähennä se, että Suomessa olevien USA:n joukkojen henkilökuntaan kuuluvat ihmiset välillä vaihtuvat toisiin. Ovathan suomalaiset varuskunnatkin pysyvästi läsnä, vaikka vuosittain niissä asuvat aina uusien ikäluokkien varusmiehet.

Sopimuksen vaikutusten käsittely on kovin puutteellinen

Hallituksen esityksessä todetaan, että ”*Yhdysvallat on 2010-luvulta lähtien päivittänyt kahdenvälisten puolustusyhteistyösopimusten verkostoaan. Suomen kanssa tehdyn puolustusyhteistyösopimuksen pohjana on Yhdysvaltojen Senaatin vahvistama mallisopimus, jonka perusteella Yhdysvallat on neuvotellut viimeaikaiset puolustusyhteistyösopimuksensa.*”

USA:n senaatti on tietenkin päättänyt sotilasyhteistyön mallisopimuksesta puhtaasti USA:n näkökohtien ja etujen kannalta. USA:n ja sen senaatin tavoitteena ei ole Suomen puolustaminen, vaan USA:n ylläpitämisen maailman laajuisen sotilastukikohtaverkoston täydentäminen. Tavoitteena on saada USA:n sotilaallista voimaa mahdollisimman lähelle sen vihollisiksi luokittelemia maita. Näitä ovat ainakin Kiina, Venäjä, Pohjois-Korea ja Iran.

Niin kuin seuraavasta - jo aika lailla vanhentuneesta – otteesta selviää, USA:lla on nykyisin noin 800 tukikohtaa oman maansa ulkopuolella ympäri maapalloa; kolme kertaa niin paljon kuin kaikilla muilla mailla yhteensä.

There are roughly 750 US foreign military bases; they are spread across 80 nations! After the U.S is the UK, but they only have 145 bases. Russia has about 3 dozen bases, and China just five. This implies that the U.S has three times as many bases as all other countries combined. (<https://www.thesoldiersproject.org/how-many-us-military-bases-are-there-in-the-world/>)

USA – ja valitettavasti nykyisin myös Suomi – pitää Venäjää vihollisenaan. Tämä on tietenkin hyvin Venäjän tiedossa. Kun Venäjä omalta puoleltaan rajaa seuraava USA:n sotajoukkojen asettautumista Suomeen, on selvää, että sen suhtautuminen Suomeen muuttuu. Kun aikaisemmin Suomi oli Venäjän näkökulmasta naapuri ja parhaimmillaan jopa hyvä yhteistyökumppani, Suomesta tulee sotilasyhteistyösopimuksen hyväksyminen jälkeen maa, jossa on Venäjään avoimen vihamielisesti suhtautuvan suurvallan (ja ydinasevallan) sotilastukikohtia. Tähän tietysti vielä päälle Suomen oma vihanpito Venäjän kanssa ja asettautuminen Ukrainan rinnalle Venäjää vastaan sotivaksi osapuoleksi.

Tämän epäluuloa ja vihamielisyyttä ja vastakkainasettelua lisäävän ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteiskunnallisia vaikutuksia olisi pitänyt perusteellisesti arvioida. Sotilaallisesta vastakkainasettelusta aiheutuvat haitat ovat verrattomasti suuremmat kuin sopimuksesta saatavat kuvitteelliset hyödyt.

Ydinaseet

Hallituksen esityksen kohdassa 5 *Kansainvälinen vertailu* todetaan, että muiden Pohjoismaiden (Ruotsi, Norja ja Tanska) sopimusten mukaan ydinaseiden tuonti maahan on kiellettyä. Vaikka sopimuksen valmistelussa on hallituksen mukaan tehty yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa, Suomen sopimuksessa ei jostain syystä ole mitään mainintaa ydinaseista, vaikka Suomen lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset kieltävät sellaiset.

Hallituksen esityksessä todetaan, että sopimuksessa ei suoraan kielletä ydinräjähteiden tuomista Suomen alueelle tai sijoittamista Suomeen. Sen sijaan hallitus muistuttaa, että *Yhdysvaltojen pelote nojaa viime kädessä ydinaseisiin*.

Esitykseen kirjattu maininta USA:n pelotteesta ja ydinaseista viestii siitä, että hallitus on mielellään sallimassa USA:n ydinaseiden Suomeen tuomisen.

Jos eduskunta hyväksyy sopimuksen, hyväksymispäätökseen on kirjattava ydinaseiden Suomeen tuonnin kieltö.

Sopimuksesta ja Suomeen sijoitetuista tukikohdista irti pääseminen

Sopimuksen voimassa olon ajaksi on kirjattu kymmenen vuotta, jonka jälkeen se muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi. Sopimuksen teksti vaikuttaa siltä, että sopimuksen irtisanominen tämän ensimmäisen kymmenen vuoden aikana ei ole mahdollista. Kymmenen vuoden jälkeen sopimus voidaan sanoa irti. Irtisanomisaika on vuosi.

Vaikka sopimukseen on kirjoitettu mahdollisuus sen irtisanomiseksi, ei USA:n sotilastukikohdista eroon pääseminen on mitenkään itsestään selvää. Tämä on nähty muun muassa Kuubassa, jossa USA pitää edelleen hallussaan Guantanamon tukikohtaa. Kuitenkin Kuuba kumosi jo vuonna 1933 tukikohdan perustamisen vuonna 1903 mahdollistaneen Kuuban perustuslakiin vuonna 1901 USA:n painostuksesta liitetyn ns. Platt Amendmentin.

USA ei luopunut tukikohdasta Platt Amendmentin kumoamisen jälkeen eikä myöskään vuoden 1959 Kuuban vallankumouksen jälkeen, vaikka Kuuba on sitä toistuvasti vaatinut.

Ei USA lähde Suomenkaan tukikohdista, jos se katsoo etujensa vaativan Suomessa pysymistä.

Valmiusoperaatiot

Sopimuksen 3 artiklan mukaan Yhdysvalloilla olisi **esteetön pääsy ja oikeus käyttää** sopimuksen liitteessä lueteltuja sovittuja tiloja ja alueita muun muassa koulutus- ja harjoitustoimintaan, joukkojen liikkumiseen ja kauttakulkuun, joukkojen ja materiaalin sijoittamiseen sekä **valmiusoperaatioihin**.

Sotilaallinen valmiusoperaatio merkitsee esimerkiksi ohjusten toimintavalmiiksi saattamista, ohjuksilla ja muilla aseistuksella varustettujen lentokoneiden len-

toon lähtöä tai panssarivaunujen tai liikkuvan tykistön käynnistämistä ja lähtö-
asemiin ajamista.

USA:n (ja Suomen) viholliseksi julistama naapurissa oleva Venäjä todennä-
köisesti havaitsee tällaiset toimenpiteet mm. satelliittien välityksellä ja ryhtyy
itse vastaaviin toimenpiteisiin. Seurauksena on erittäin jännittynyt tilanne, joka
voi vahingossa johtaa täysimittaiseen sotaankin.

USA:n sotilaalliset operaatiot ja toimet turvallisuutensa varmistamiseksi

6 artiklassa USA:n sotilaille annetaan oikeus käyttää voimakeinoja USA:n
käyttöön sovitulla alueella ja myös sovittujen alueiden välittömässä
läheisyydessä ja poikkeuksellisissa olosuhteissa muuallakin Suomessa.

Tekstin mukaan toimenpiteiden on oltava välttämättömiä ja oikeasuhtaisia.
Välttämättömyden ja oikeasuhtaisuuden määrittelevät tietenkin USA:n
sotilaat. USA:n toimintakulttuuri on aseisiin ja väkivaltaan perustuva. Siksi on
pelättävissä, että esimerkiksi tukikohdan läheisyydessä olevia mielenosoittajia
ryhdytään ampumaan.

6 artiklan kohdassa 3 mainitaan USA:n **sotilaalliset operaatiot** ja niiden jatku-
vuus. Tässä siis lähdetään siitä, että USA voi suorittaa sotilaallisia operaatioita
Suomen alueella ja että operaatioiden jatkuvuutta voidaan turvata ”välttämät-
tömillä ja oikeasuhtaisilla” toimenpiteillä. Puolustussopimuksen ei pitäisi antaa
USA:lle oikeutta käydä sotaa Suomen alueella.

Hallituksen esityksen mukaan USA:n toimenpiteiden syynä voi olla esimerkiksi
joukkojen liikkeen turvaaminen. Lisäksi todetaan, että alueiden ja tilojen sekä
toiminnan lisäksi USA:n joukot suojaavat joukkojaan, sopimustoimittajiaan ja
huollettaviaan. Artiklassa ei ole yksilöity toimenpiteiden kohteita, joten ne
voivat kohdistua kaikkiin Suomen alueella oleviin.

USA:n sotajoukkojen vapaa pääsy Suomen alueelle

Aluevalvontalain (755/2000) 9 §:ssä säädetään, että vieraan valtion sotilas,
sotilasosasto, valtionilma-alus tai valtionalus ei saa ilman lupaa osallistua
sotilaalliseen harjoitukseen tai panna toimeen sotilaallista harjoitusta Suomen
alueella.

Hallituksen esityksessä todetaan, että laista poiketen Yhdysvalloilta ei edellyte-
tä aluevalvontalain mukaisia lupia maahantuloon, vaan esteetön pääsy Suomen
alueelle on mahdollista.

Sopimus antaa näin ollen USA:n sotavoimille vapaat kädet tulla Suomeen
milloin se haluaa ja miten suurilla joukoilla se haluaa. Kriisitilanteissa
mahdollinen massiivinen USA:n joukkojen saapuminen Suomeen kärjistää
kriisiä entisestään ja voi johtaa avoimeen sotaankin Suomen alueella ilman,
että Suomella itsellään on mitään mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan.

Vapaa pääsy laajennetaan koskemaan myös yhdysvaltalaisia siviilihenkilöitä ja USA:n armeijan palkkaamien urakoitsijoiden henkilöstöä. Passia, viisumia tai oleskelulupaa ei vaadita, koska hallituksen esityksen mukaan

tarkoituksena on varmistaa, että kaikkien Yhdysvaltojen asevoimien toimintaan kiinteästi kulumien henkilöiden maahantulo ja maassa oleskelu on mahdollisimman joustavaa ja mutkatonta.

kaikkien mainittuihin henkilöryhmiin kuuluvien on voitava saapua Suomen alueelle mahdollisimman kevein menettelyin ja olla Suomen alueella niin kauan kuin heidän tehtävänsä sitä edellyttää. Oleskelulupavaatimus hankaloittaisi kohtuuttomasti puolustusyhteistyötä.

Oleskelulupaa ei tule edellyttää siitäkään syystä, että oleskeluluvan vaatimisessa olisi kyse ulkomaalaisen rekisteröintiä ja valvontaa koskevasta sääntelystä, jota sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan ei sovelleta USA:n joukkoihin, USA:n sopimustoimittajiin ja huollettaviin.

Tällaisen suuren ulkomaalaisjoukon päästäminen Suomeen ilman muilta ulkomaalaisilta vaadittavia dokumentteja ja valvontaa ei ole perusteltua. Seurauksena voi peräti olla uhka kansalliselle turvallisuudelle.

Hallituksen esityksen kohdassa 15.1 todetaan erikseenkin, että Suomella ei ole mitään mahdollisuutta oikeasti vaikuttaa siihen millaisia joukkoja ja millaista aseistusta Suomeen ollaan tuomassa. Esityksen mukaan *olisi myös mahdollista, että joissain tilanteissa Suomi ei saisi ennalta tietoa sellaisesta maahantulosta, jota olisi haluttu rajoittaa.*

USA:n sotilaiden ja USA:n urakoitsijoiden vapaa toiminta sotilasalueilla

Puolustusvoimista annetun lain (551(2007) 15 §:ssä on sotilas- ja harjoitusalueilla liikkumista koskevia kieltoja ja rajoituksia. Lain mukaan oleskelu- tai vierailuluvan saanut henkilö ei saa puolustusvoimien käytössä olevalla alueella kuvata tai muuten tallentaa maanpuolustuksen kannalta tärkeitä kohteita, kuten johtamispaikkoja, tutka- tai viestiasemia ja asejärjestelmiä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että sotilasalueelle tulon ja siellä toimimisen yleisistä rajoituksista, muun muassa lupamenettelyistä USA:n joukkojen, USA:n sopimustoimittajien, suomalaisten sopimustoimittajien ja huollettavien osalta luovutaan kokonaan.

Tällä tavalla annetaan suurelle joukolle vieraiden valtakuntien ihmisiä vapaat valtuudet toimia Suomen sotilasalueilla. Määrä on suuri, koska sopimuksen määritelmän mukaan USA:n joukot käsittävät myös yhdysvaltalaisen siviilihenkilöstön ja huomattavasti lisää ulkomaalaista väkeä sisältyy edellä mainittuihin sopimustoimittajiin ja huollettaviin.

Vuokraa ei peritä

Sopimuksen 3 artiklan kohdan 6 mukaan USA:n käyttöön luovutetuista tiloista ja alueista ei peritä vuokraa eikä vastaavia maksuja.

Tämä on vastoin aikaisempia käytäntöjä; aikoinaan Neuvostoliitto maksoi Porkkalan vuokra-alueesta vuokraa kuusi miljoonaa markkaa vuodessa.

Vapaat kädet rakentamiselle ja muutoksille

Sopimuksen mukaan USA:n joukot, USA:n sopimustoimittajat ja suomalaiset sopimustoimittajat voivat suorittaa rakennus-, muutos- ja korjaustöitä sopimuksen liitteessä luetelluissa sovituissa tiloissa ja sovituilla alueilla ilman että haettaisiin maankäyttö- ja rakentamislain mukaista rakennuslupaa tai rakentamislain mukaista rakentamislupaa.

Tämä voi vuosien mittaan tarkoittaa hyvinkin massiivisia rakennusprojekteja. Esimerkiksi USA on rakentanut Kuuban Guantanamossa olevaan tukikohtaansa lentokentän ja ison sataman ja suuren määrän erilaisia varastoja, työtiloja ja muita rakennuksia.

Satelliittikuvasta näkyy miten Kuuban Guantanamosta on rakennettu valtaisa sotilastukikohta.

Rakennusten ja muutosten vaikutukset ympäristöön jäävät tarkastelematta, kun mitään lupia ei vaadita. Mahdollinen merkittävä USA:n sotilaallisen läsnäolon lisääntyminen on myös omiaan lisäämään jännitystä Suomen ja naapurina olevan Venäjän välillä.

USA:n vaaralliset aseet ja aineet ilman valvontaa

Hallituksen esityksessä todetaan, että USA:n Suomeen tuoman ja varastoiman materiaalien valmistukseen, varastointiin, säilytykseen, siirtoon, maahantuontiin, vientiin, kauttakuljetukseen, käsittelyyn, käyttöön, hallussapitoon ja hävittämiseen liittyy kansallista sääntelyä.

USA:lle annetaan kuitenkin avoin valtakirja haluamansa aseistuksen ja muun materiaalin Suomeen tuomisesta ja käsittelystä. Hallituksen esityksen mukaan *”Yhdysvaltojen tulee olla mahdollista kuljettaa, sijoittaa ennakolta ja varastoida artiklassa tarkoitettua materiaalia Suomen alueelle. Laissa edellytetyt ilmoitusvelvollisuuksia, lupia ja hyväksyntöjä ei voida näin ollen edellyttää Yhdysvalloilta eikä Yhdysvaltojen toimintaa valvoa suomalaisten viranomaisten toimesta.”*

Tällainen avoimen valtakirjan antamista perustellaan sillä, että *”Lainsäädännön kunnioittaminen ei voi kuitenkaan johtaa siihen, että toiminnan toteuttaminen estyisi tai siitä tulisi käytännöllisesti hyvin hankalaa.”*

Oikeasti lain noudattamatta jättämistä ei voida perustella sillä, että noudattaminen olisi käytännöllisesti hankalaa tai että toiminnan toteuttaminen estyisi. Monien lakien nimenomainen tarkoitus on, että kielletään ja estetään tietty vaarallinen tai muuten epätoivottu toiminta.

Niin kuin hallituksen esityksessä todetaan, kysymys on kaiken lisäksi hyvin vaarallisista aineista kuten räjähteet, vaaralliset kemikaalit, säteilylähteet ja erityisen vaaralliset ammukset.

Vapautuksia turvallisuutta koskevista normeista annetaan lisää ympäristöä, kansanterveyttä ja turvallisuutta koskevassa 27 artiklassa.

Hallituksen esityksen mukaan sopimuksessa sallitaan erilaisia toimia, kuten esimerkiksi sellaisten tuotteiden maahantuonti ja varastointi, joiden käyttöä on tiukasti säännelty Suomessa terveys- ja turvallisuussyistä.

Sopimuksen 27 artiklan määräykset merkitsevät poikkeusta ympäristönsuojelua ja kansanterveyttä turvaavaan kansalliseen lainsäädäntöön tilanteissa, joissa USA:n säädökset ja määräykset poikkeavat Suomessa voimassa olevasta lainsäädännöstä. Sopimuksella on vaikutusta myös erilaisiin toiminnanharjoittamista koskeviin lupiin, hyväksyntöihin ja ilmoituksiin sekä erilaisiin toimintoihin ja tuotteille asetettuihin rajoituksiin ja vaatimuksiin, joiden tarkoituksena on ympäristön, kansanterveyden ja turvallisuuden suojelu.

Moottoriajoneuvot ilman valvontaa

Sopimukseen sisältyy paljon kohtia, jotka eivät mitenkään liity sotilaallisiin valmiuksiin, vaan ovat vain osoittamassa USA:n joukkojen ja niiden mukana tulevien siviilien ylivertaista asemaa suomalaisiin nähden.

Yksi esimerkki tällaisesta ovat moottoriajoneuvoja koskevat sopimuksen kohdat. Sopimuksen mukaan Suomeen saa tuoda ja Suomessa saa käyttää ilman tyyppikatsastusta ja tyyppihyväksyntää millaisia ajoneuvoja tahansa kunhan ne on hyväksytty käyttöön USA:ssa.

USA:n sotilaiden ja siviilihenkilöiden yksityisiin ajoneuvoihin on annettava maksutta suomalaiset rekisterikilvet. Ajoneuvoilta ei vaadita myöskään määräaikaikatsastuksia.

Tämä saattaa lisätä liikenneonnettomuuksien riskejä. Kun lisäksi ajoneuvoilla ei ole suomalaisille pakollista liikennevakuutusta ja kun USA:n henkilöstö on vielä suomalaisten lainsäädännön ulottumattomissa, seurauksena voi olla hyvinkin ikäviä seurauksia uhriksi joutuneille suomalaisille kolaritapauksissa tai muissa liikennevahinkotapauksissa.

Tällaiset myönnytykset USA:n henkilökunnalle ovat perusteettomia.

USA:n aiheuttamat vahingot maksetaan suomalaisilla veronmaksajilla

Hallituksen esityksen mukaan USA:n ei tarvitse korvata sen joukkojen toiminnasta aiheutuneita vahinkoja. Koska kysymyksessä on raskaasti aseistetun armeijan toiminta, toiminnan aiheuttamat vahingot ympäristölle, rakennuksille, muulle omaisuudelle, kotieläimille tai ihmisille voivat olla hyvinkin mittavia.

Hallituksen mukaan Suomi (eli suomalaiset veronmaksajat) suorittaa vahingonkärsijälle korvauksen vahingoista, joita USA:n toiminnasta on aiheutunut.

Vapautukset veroista ja maksuista

Artikloissa 16 ... 19 ja 26 USA:n joukot ja mukana seuraavat siviilit sekä USA:n tilaamia töitä tekevät ulkomaiset yritykset vapautetaan kaikista veroista ja maksuista. Vapautukset koskevat muun muassa

- arvonlisäveroa
- myyntiveroa
- käyttöveroa
- valmisteveroa
- vastaavia veroja
- veroja, korvauksia, lupamaksuja tai vastaavia maksuja, mukaan lukien arvonlisävero
- radion, television tai internetin käyttämisen mahdollistaviin laitteisiin liittyviä veroja, korvauksia, lupamaksuja ja vastaavia maksuja
- moottoriajoneuvojen käyttöveroja, rekisteröintimaksuja, lupamaksuja ja vastaavia maksuja
- tulleja, maahantuontimaksuja, rekisteröintimaksuja ja muita vastaavia maksuja mukaan lukien käyttöverot, valmisteverot ja arvonlisävero
- vientitulleja
- henkilökohtaisten tavaroiden tulleja ja veroja

Tällaisilla vapautuksilla ei ole mitään tekemistä sopimuksen tarkoittaman sotilasyhteistyön kanssa ja ne ovat täysin perusteettomia.

Valvomatonta liiketoimintaa

21 artiklan mukaan USA:n joukot voivat perustaa liikkeitä, päivittäistavara-kauppoja, muita myyntipisteitä, avoimia ruokaloita, kokoontumiskeskuksia, koulutuskeskuksia ja vapaa-ajan palveluita.

Hallituksen esityksen mukaan myynnissä voi olla alkoholia ja tupakkaa. Liikkeisiin voi kuulua myös apteekki ja optikkopalveluita.

Suomi ei vaadi lupia, tarkastuksia tai muuta valvontaa näiden palveluiden sääntelemiseksi.

Seurauksena voivat olla melkoiset mustan pörssin markkinat ja tupakan ja viinan hallitsemattoman käytön aiheuttamia terveyshaittoja ja rähinöitä.

Tällaista avointa valtakirjaa USA:lle ei pidä sallia.

Työsuhteen ehdot USA:n normien mukaan

24 artiklan mukaan myös suomalaisiin Suomesta palkattaviin työntekijöihin sovelletaan USA:n normien mukaisia työsuhteen ehtoja. Ne ovat monessa suhteessa paljon Suomen normeja heikommät (esimerkiksi vuosiloma, äitiysloma, työterveyshuolto ja ammattiliittojen toimintamahdollisuudet).

Tällaista työehtojen rapautumista ei tule sallia.

Erimielisyyksille ei ole ratkaisijaa

29 artiklassa sovitaan, että *osapuolet sitoutuvat olemaan saattamatta riitoja ja muita sopimuksen mukaan neuvottelemalla ratkaistavia asioita kansallisen tai kansainvälisen tuomioistuimen, ratkaisuelimen tai vastaavan elimen tai muun kolmannen osapuolen ratkaistavaksi.*

Käytännössä tämä tarkoittaa, että riitatilanteissa Suomen on alistuttava vahvemman osapuolen (USA:n) sanelemiin sopimuksen tulkintoihin ja ratkaisuihin.

Huolimaton valmistelu

Sopimus on erittäin merkittävä Suomen ja suomalaisten turvallisuuden kannalta ja merkitsee rauhaan pyrkimisen sijasta sotaan valmistautumista ja sotaan ryhtymistä, jos USA sodan haluaa käynnistää Suomen maaperältä käsin.

Lisäksi sopimus tarkoittaa muun muassa Suomen omasta määräysvallasta ja toimintamahdollisuuksista luopumista.

Edellä on jo arvosteltu seurausten puutteellista tarkastelua. Tässä on vielä pari esimerkkiä joistain yksityiskohdista.

6 artikla

6 artiklan kohta 3: Poikkeuksellisissa olosuhteissa ja yhteisesti hyväksytyjen turvallisuussuunnitelmien mukaisesti USA:n joukot voivat toteuttaa välttämättömät ja oikeasuhtaiset toimenpiteet myös sovittujen tilojen ja alueiden välittömän läheisyyden ulkopuolella ylläpitääkseen USA:n joukkojen turvallisuutta

ja puolustusta sekä niiden sotilaallisten operaatioiden jatkuvuutta tai **palauttaakseen ne**.

Tekstin sisältö jää epäselväksi. Mitä tarkoittaa ”palauttaakseen ne”? Mitä palautetaan ja mihin palautetaan?

5 artikla

Artiklan 2 kohdan mukaan USA:n joukot palauttavat kaikki sovitut tilat ja alueet sekä niiden osat, mukaan lukien USA:n joukkojen rakentamat rakennukset, kiinteät rakenteet ja rakennelmat, Suomelle sen jakamattomana omaisuutena ja rasitteetta sen jälkeen, kun USA:n joukot eivät enää käytä niitä, **edellyttäen, ettei Yhdysvalloille aiheudu tästä kuluja**.

Epäselväksi jää toiminta siinä tapauksessa, että Yhdysvalloille aiheutuisi kuluja. Tekstistä saa sellaisena käsityksen, että Yhdysvallat ei palauta tiloja tai alueita, jos siitä aiheutuisi Yhdysvalloille kuluja. Jos näin ei ole tarkoitettu, tekstiä pitää täsmentää.

Lakiviittauksissa on virheitä

Ehdotuksessa arvolisälain muuttamiseksi ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolain (1501/1993) 129 d, 129 e ja 209 r §, sellaisina kuin ne ovat laissa 310/2023.

Laissa 310/2023 ei ole lainkaan pykälää 129.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA ESITYKSET

Venäjään avoimen vihamielisesti suhtautuvan USA:n sotajoukkojen pysyvä läsnäolo Suomessa ja USA:lle annettava päätösvalta sen Suomeen tuotavista aseista ja joukkojen suuruudesta katsotaan naapurina olevalla Venäjällä uhkaavaksi toiminnaksi. Seurauksena on Venäjän vastatoimenpiteitä ja jännityksen ja vastakkainasettelun jatkuva lisääntyminen. Pahimmillaan tämä johtaa avoimeen sotaan Suomen alueella USA:n toimenpiteiden seurauksena. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Sopimus on ristiriidassa Venäjän federaation kanssa suhteiden perusteista tehdyn sopimuksen voimaansaattamista koskevan asetuksen (63/1992) kanssa. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Sopimus ei ole oikea sopimus tasa-arvoisten sopimuskumppaneiden välillä, vaan USA:n Suomelle sanelema senaatin mallisopimuksen mukainen asiakirja. USA päättää sopimuksen tulkinnoista ja käytäntöön soveltamisesta. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Jos USA haluaa pysyä tukikohdissaan, se ei niistä lähde, vaikka Suomi irtisanoisi sopimuksen ja pyytäisi lähtemään. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Sopimuksen mukaan Suomen on luovutettava osa omasta määräysvallastaan USA:n hyväksi. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Sopimuksen mukaan Suomen on luovuttava USA:n hyväksi monista määräyksistä, jotka koskevat terveyttä, turvallisuutta ja ympäristön suojelemista. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Vaikka sopimus on olevinaan sopimus sotilasyhteistyöstä, se sisältää runsaasti yksityiskohtaisia määräyksiä, joiden tarkoitus on antaa USA:n joukoille ja myös niille työtä tekeville yksityisille yrityksille ja niiden henkilökunnalle perusteetomia etuja ja vapautuksia. Tarkoitus on selvästikin osoittaa kuka määrää ja kenen on alistuttava. Siksi sopimusta ei tule hyväksyä.

Lisää perusteita sopimuksen hylkäämiselle on edellä lausunnon yksityiskohdissa.

Kemissä 8.5.2024

Suomen kommunistisen puolueen Kemin kaupunkijärjestö ry

Tapio Siirilä
puheenjohtaja

Raija Siirilä
sihteeri